

МЕТОДИКА РЕЙТИНГОВОГО ОЦІНЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація. Узагальнено існуючі методичні підходи оцінювання інвестиційної привабливості підприємств кондитерської галузі. Визначено, що результати рейтингових оцінок нададуть об'єктивну інформацію щодо найбільш інвестиційно-привабливих підприємств кондитерської й визначать пріоритети діяльності на інвестиційному ринку.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, інвестиційний клімат, інвестиційний потенціал, інвестиційний ризик.

Abstract. The existing methodological approaches to assessing the investment attractiveness of enterprises in the confectionery industry are generalized. It is determined that the results of rating assessments will provide objective information on the most investment-attractive confectionery enterprises and will determine the priorities of activity in the investment market.

Keywords: investment, investment attractiveness, investment climate, investment potential, investment risk.

Вступ

Актуальність теми полягає в тому, що залучення інвестицій є одним з найбільш ефективних джерел розвитку та розширення господарської діяльності підприємства. З іншого боку, рішення інвестора про вкладення коштів залежить від інвестиційної привабливості підприємства. Саме тому її дуже важливо вміти об'єктивно оцінити та постійно підвищувати рівень, що матиме позитивний ефект при прийнятті інвестором рішення щодо доцільності вкладання капіталу в те чи інше підприємство.

Методи рейтингової оцінки підприємства, що ґрунтуються на аналізі даних фінансової звітності й передбачають оцінку фінансового стану підприємства, за якої оцінюється платоспроможність, фінансова стабільність, прибутковість і ділова активність підприємства розглядали у своїх працях такі науковці як: А. Н. Буренин [1], М. А. Зинюк, К. В. Измайлова, Г. В. Лещук [2], Т. Л. Малова [3] та інші.

Мета роботи – узагальнення існуючих підходів оцінювання інвестиційної привабливості підприємств кондитерської галузі та обґрунтування складових комплексної порівняльної рейтингової оцінки на основі показників фінансово-економічного стану кондитерських підприємств.

Результати дослідження

Успішний розвиток підприємства, вдосконалення виробництва та підвищення показників його діяльності безпосередньо пов'язані з інвестиційною діяльністю.

Оцінювання інвестиційної привабливості підприємства, як потенційного об'єкта інвестування, здійснюється інвестором у процесі визначення доцільності капітальних вкладень, вибору в придбанні альтернативних об'єктів чи купівлі акцій окремих підприємств.

Більшість дослідників визначають інвестиційну привабливість підприємства як сукупність характеристик його фінансово-господарської та управлінської діяльності, перспектив розвитку та можливості залучення інвестиційних ресурсів [4].

Оцінка рівня інвестиційної привабливості підприємства є інтегральною характеристикою його внутрішнього середовища і її можна визначити як процес, під час якого потенційний інвестор може прийняти остаточне рішення про доцільність укладання коштів у підприємство, враховуючи надійність цього об'єкта інвестування та можливість отримання максимального прибутку.

Варто відзначити, що на сьогодні існує велике різноманіття методик визначення інвестиційної привабливості підприємства. Всі розроблені у вітчизняній та світовій практиці методики оцінки інвестиційної привабливості щодо джерел вихідної інформації можна умовно поділити на три великі групи:

- методики, що ґрунтуються на різноманітних оцінках експертів;
- методики, що ґрунтуються на статистичній інформації;
- комбіновані методики, що ґрунтуються на експертно-статистичних розрахунках [5].

Під час вибору об'єкта інвестування інвестори найбільш значущими вважають показники рентабельності, динаміки прибутку до сплати відсотків і податків, показники платоспроможності, коефіцієнт фінансової незалежності, показник покриття прибутком суми сплачуваних відсотків, коефіцієнт відношення чистого грошового потоку до довгострокових зобов'язань, перспективи ринкових позицій підприємства, інформаційну прозорість, інвестиційну вартість підприємства [6]. Окремо можна виділити показник рівня фінансового стану підприємства.

Замовником проведення оцінки інвестиційної привабливості може бути як безпосередньо саме підприємство, так і потенційний інвестор. Мета кожного з них, як видно з рис.1.1, різна. При цьому ефективним є інвестування, при якому наявний подвійний ефект: позитивні результати як для інвестора, так і для підприємства.

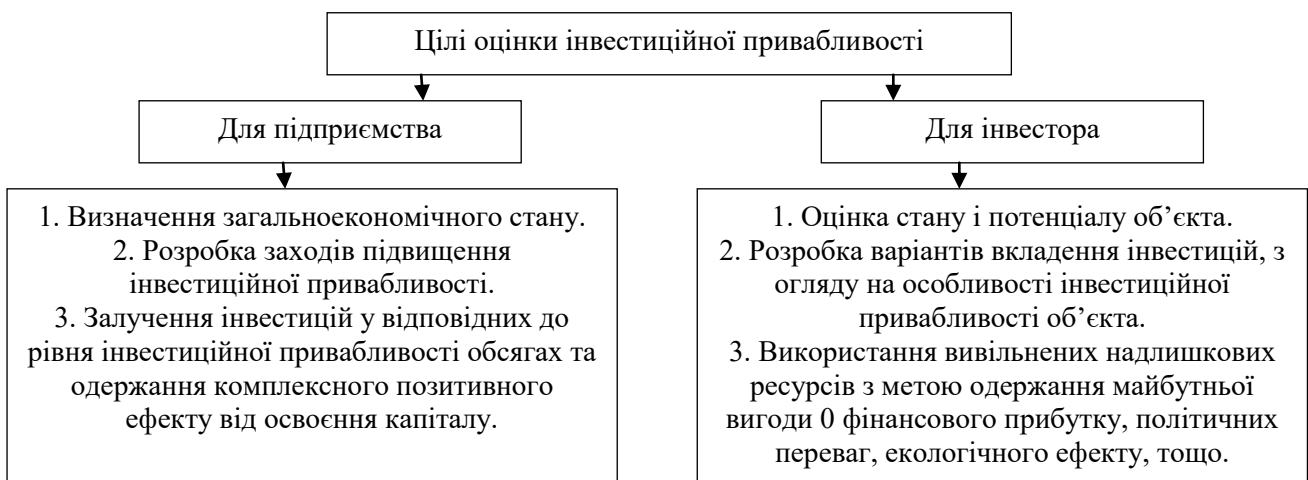

Рис.1.1. – Цілі оцінки інвестиційної привабливості залежно від замовника її дослідження [7]

Зауважимо, що інвестиційна привабливість підприємств може визначатися різними методами, але найбільш поширеною є рейтингова оцінка результатів господарської діяльності, в основі якої лежить багатовимірний порівняльний аналіз. Завданням системного аналізу є визначення всіх чинників, які забезпечують інвестиційну привабливість підприємства. Очевидно, що чим більше показників буде використано для оцінки, тим більш обґрунтованими висновки аналізу. Однак, збільшення кількості показників ускладнює методику рейтингової оцінки і робить її менш ефективною. Тому вибір і обґрунтування вихідних показників фінансово-господарської діяльності підприємств кондитерської галузі повинні здійснюватися на основі існуючих методик, а також виходити з цілей оцінки і потреб окремих категорій інвесторів у результатах аналізу.

Таким чином, нами обґрунтовано систему показників, що базується на даних статистичної звітності підприємств, що дозволяє контролювати зміни у фінансовому й економічному стані підприємства. Вихідні показники для рейтингової оцінки поділено на чотири блоки, що дозволяє потенційним інвесторам всебічно розглянути результативність діяльності підприємства і потенціал його розвитку.

До першого блоку включено показники оцінки фінансового стану підприємства, яка характеризується коефіцієнтами: абсолютної ліквідності; поточної ліквідності (покриття); автономії (фінансової незалежності); забезпеченості власними оборотними коштами.

До другого блоку входять показники забезпеченості підприємства основними ресурсами, що характеризують його ресурсний потенціал і формують основу функціонування підприємства. Сюди належать наступні показники: працезабезпеченості; фондозабезпеченості; енергозабезпеченості; рівня придатності основних фондів; матеріально-технічної забезпеченості.

До третього блоку віднесено найбільш важливі показники оцінки ефективності господарської діяльності підприємства кондитерської галузі: прибуток; продуктивність праці; рентабельність виробництва; коефіцієнт оновлення тощо.

Четвертий блок формують показники оцінки ефективності управління підприємством, яка визначається: операційним прибутком від реалізації продукції на 1 грн обсягу реалізації всієї продукції (товарообігу); чистим прибутком на 1 грн товарообігу; капіталізацією прибутку.

У цілому система показників дозволить, на нашу думку, обґрунтувати основні тенденції та перспективи розвитку підприємства, формуючи при цьому його інвестиційну привабливість. Запропонована система показників досить повно характеризує суб'єктів рейтингу, виявляє їх сильні сторони та слабкі місця.

У сукупності всі показники формуватимуть комплексну порівняльну рейтингову оцінку фінансово-економічного стану підприємств кондитерської галузі окремого району або регіону в цілому. В основі рейтингової оцінки знаходиться порівняння підприємств за кожним показником із еталонним підприємством, що має вищі результати за всіма порівнюваними показниками. Отже, оцінка реального підприємства кондитерської галузі – це не суб'єктивні оцінки експертів, не директивні установки керівних органів, а реальні результати діяльності.

Методика порівняльної рейтингової оцінки інвестиційної привабливості підприємств кондитерської галузі розглядається як послідовність дій:

- вихідні дані розміщуються у вигляді матриці (таблиці), де у рядках вказано номери підприємств, а в стовпцях – номери показників;

- у таблиці по кожному показнику визначається максимальне значення, яке приймається за одиницю. Потім усі показники графі ділять на вибране максимальне значення еталонного показника. У результаті створюється таблиця стандартизованих коефіцієнтів;

- усі показники таблиці стандартизованих коефіцієнтів підносять у квадрат. Завдання вирішується через урахування різної ваги показників, тому одержані квадрати множать на величину відповідної ваги коефіцієнтів (K), які отримано в результаті опитування експертів. Після чого результати додаються по рядках (для кожного досліджуваного підприємства) і з одержаної суми добувають квадратний корінь;

- отримані рейтингові оцінки розміщують за ранжиром, на основі якого визначається місце кожного підприємства кондитерської галузі за рівнем його інвестиційної привабливості. Перше місце посідає підприємство з найвищим значенням показника (має пріоритет перед усіма іншими), друге, – наступний за ним результатом тощо.

Висновки.

Отже, методика рейтингового оцінювання інвестиційної привабливості базується на комплексному багатовимірному підході до оцінки такої складної економічної категорії, як інвестиційна привабливість підприємства та враховує реальні досягнення можливих об'єктів інвестування..

Перевагою методики рейтингового оцінювання багатовимірного порівняльного аналізу інвестиційної привабливості підприємств кондитерської галузі є можливість проведення комплексної оцінки системи різномірних чинників, на основі якої здійснюється порівняння досліджуваних об'єктів. Результати рейтингових оцінок дозволять потенційним інвесторам, з одного боку, отримати об'єктивну інформацію щодо найбільш інвестиційно-привабливих підприємств кондитерської галузі, а з іншого – визначити пріоритети діяльності на інвестиційному ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Буренин А.Н. Рынок ценных бумаг и производных финансовых инструментов/ А.Н. Буренин. – М.: НТО им. С.И.Вавилова, 2011. – 394 с.
2. Лешук Г.В. Інвестиційна привабливість вітчизняних підприємств / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2009_03_18/ek3_leshuk.htm.
3. Малова Т.Л. Развитие методических засад рейтинговой оценки инвестиционной привабливості акціонерних підприємств / Т.Л. Малова, Л.С. Сільверстова // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 2 (20). – С. 40–43.
4. Зятковський І. Фінанси підприємств: [посібник] / І. Зятковський; 2-ге вид. – К.: Кондор, 2003. – 358 с.
5. Антипенко Є. Методика аналізу та оцінки інвестиційної привабливості підприємств / Є. Антипенко, С. Шумікін, А.Стойчева // Економічний аналіз. – 2011. – Вип. 9, Ч. 3. – С. 27–30.
6. Коюда О. Інвестиційна привабливість підприємства в умовах трансформації економіки: Автореф. дис. канд. екон. наук:

08.06.01 / О. Коюда; Харк. держ. екон. ун-т. – Х., 2003. – 16 с.

7. Аранчій Д. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу / Д. Аранчій, С. Гончаренко // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2011. – Вип. 3. – Т. 2. – С. 59–64.

Олександр Едуардович Слободянюк – студент групи МОФ-17м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: shurka94@ukr.net

Науковий керівник: **Віталій Володимирович Зянько** – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Oleksandr Slobianiuk – Student, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: shurka94@ukr.net

Supervisor: **Vitalii V. Zianko** - Doctor of Economics, Professor, Head of Finance, Vinnytsia National Technical University. Vinnitsa.